

LBRIS

We know
books

Claudiu-Paul Buglea • Daniel Petrache

Dreptul comerțului internațional

Ediția 2

- revizuită și adăugită -

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Abrevieri.....	XI
Titlul I. Considerații generale privind dreptul comerțului internațional.....	1
Capitolul I. Introducere în dreptul comerțului internațional	1
Secțiunea 1. Caracteristicile raporturilor juridice de dreptul comerțului internațional.....	2
Secțiunea a 2-a. Delimitarea între dreptul comerțului internațional și alte ramuri de drept	6
Capitolul II. Izvoarele dreptului comerțului internațional	8
Secțiunea 1. Izvoarele internaționale ale dreptului comerțului internațional.....	8
Secțiunea a 2-a. Izvoarele europene ale dreptului comerțului internațional.....	10
Secțiunea a 3-a. Izvoarele naționale ale dreptului comerțului internațional.....	12
Secțiunea a 4-a. Uzanțele comerciale internaționale.....	13
Titlul II. Subiectele dreptului comerțului internațional.....	18
Capitolul I. Naționalitatea societăților participante la comerțul internațional și recunoașterea societăților străine	18
Capitolul II. Societățile de naționalitate română cu participație străină	21
Secțiunea 1. Generalități privind societățile române cu participație străină.....	21
Secțiunea a 2-a. Filialele cu participație străină.....	24
Capitolul III. Societățile de naționalitate străină cu prezență în România....	26
Secțiunea 1. Libertatea de stabilire a societăților la nivelul Uniunii Europene.....	26
Secțiunea a 2-a. Sucursalele societăților străine	29
Secțiunea a 3-a. Reprezentanțele societăților străine	33
Capitolul IV. Societățile europene	36
Secțiunea 1. Societatea anonimă europeană	36
Secțiunea a 2-a. Grupul european de interes economic	39

Titlul III. Investițiile străine	42
Capitolul I. Investițiile străine directe și de portofoliu	42
Secțiunea 1. Noțiunea de investitor străin.....	42
Secțiunea a 2-a. Investițiile străine directe.....	44
Secțiunea a 3-a. Investițiile de portofoliu	51
Capitolul II. Drepturi și garanții de care beneficiază investitorii străini.....	53
Capitolul III. Fondurile de investiții.....	57
Secțiunea 1. Noțiuni generale	57
Secțiunea a 2-a. Particularități ale OPCVM.....	60
Secțiunea a 3-a. Particularități ale FIA	61
Secțiunea a 4-a. Administrarea fondurilor de investiții	63
Secțiunea a 5-a. Rolul depozitarului în activitatea fondurilor de investiții ...	64
Secțiunea a 6-a. Fondul de compensare a investitorilor.....	65
Secțiunea a 7-a. Modalități extrajudiciare de soluționare a disputelor dintre investitori și OPC	66
Capitolul IV. Mijloace specifice pentru soluționarea disputelor referitoare la investiții dintre state și investitorii altor state	70
Secțiunea 1. Considerații generale privind Convenția de la Washington (1965) pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state.....	70
Secțiunea a 2-a. Centrul internațional pentru reglementarea diferendelor relative la investiții (ICSID/CIRDI). Structura CIRDI și atribuțiile organelor sale.....	71
Secțiunea a 3-a. Listele de conciliatori și arbitri ale CIRDI	73
Secțiunea a 4-a. Jurisdicția CIRDI.....	74
Secțiunea a 5-a. Consimțământul pentru jurisdicția CIRDI.....	75
Titlul IV. Generalități privind contractele de comerț internațional	78
Capitolul I. Formarea contractelor de comerț internațional	78
Secțiunea 1. Negocierea contractelor de comerț internațional.....	78
Secțiunea a 2-a. Legea aplicabilă încheierii contractelor comerciale internaționale	82
Secțiunea a 3-a. Particularități privind încheierea contractelor în formă electronică.....	84
Capitolul II. Conținutul contractelor comerciale internaționale	91
Capitolul III. Executarea contractelor comerciale internaționale	97
Secțiunea 1. Legea aplicabilă executării obligațiilor contractuale.....	97
Secțiunea a 2-a. Menținerea valorii și adaptarea contractelor comerciale internaționale prin mecanisme convenționale.....	99

§1. Clauze de menținere a valorii a contractelor comerciale internaționale.....	100
§2. Clauze de adaptare a contractelor comerciale internaționale.....	101
Secțiunea a 3-a. Particularități privind executarea contractelor în mediul electronic	105
Secțiunea a 4-a. Neexecutarea contractelor comerciale internaționale.....	107
Titlul V. Contractul de vânzare internațională de mărfuri	111
Capitolul I. Considerații generale referitoare la Convenția de la Viena privind contractele de vânzare internațională de mărfuri	111
Secțiunea 1. Domeniul de aplicare al CVIM	111
§1. Domeniul de aplicare temporal (<i>ratione temporis</i>)	111
§2. Domeniul de aplicare personal (<i>ratione personae</i>)	112
§3. Domeniul de aplicare material (<i>ratione materiae</i>)	114
Secțiunea a 2-a. Dispoziții generale ale CVIM.....	116
Capitolul II. Formarea contractului conform CVIM	120
Secțiunea 1. Oferta de a contracta.....	120
Secțiunea a 2-a. Acceptarea ofertei.....	123
Capitolul III. Drepturile și obligațiile părților la contractul de vânzare internațională de mărfuri conform CVIM.....	128
Secțiunea 1. Obligațiile vânzătorului.....	128
Secțiunea a 2-a. Remediile de care dispune cumpărătorul în caz de încălcare a obligațiilor contractuale de către vânzător	133
Secțiunea a 3-a. Obligațiile cumpărătorului.....	137
Secțiunea a 4-a. Remediile de care dispune vânzătorul în caz de încălcare a obligațiilor contractuale de către cumpărător	139
Secțiunea a 5-a. Dispoziții comune privind obligațiile vânzătorului și cumpărătorului	141
Capitolul IV. Prescripția în materia contractului de vânzare internațională de mărfuri conform Convenției de la New York.....	146
Secțiunea 1. Domeniul de aplicare al Convenției de la New York.....	146
Secțiunea a 2-a. Dispozițiile privind termenul de prescripție în materia vânzării internaționale de mărfuri.....	148
Capitolul V. Uzanțele în materia vânzării internaționale de mărfuri – Regulile Incoterms 2020.....	153
Secțiunea 1. Considerații generale privind regulile Incoterms 2020	153
Secțiunea a 2-a. Reguli Incoterms aplicabile pentru orice modalitate de transport	156
§1. EXW – <i>Ex Works</i> (Franco fabrică).....	156
§2. FCA – <i>Free Carrier</i> (Liber la transportator/Franco transportator).....	157

§3. CPT – <i>Carriage Paid To</i> (Transport plătit până la).....	159
§4. CIP – <i>Carriage and Insurance Paid To</i> (Transport și asigurare plătite până la)	161
§5. DAP – <i>Delivered at Place</i> (Livrat la destinație).....	161
§6. DPU – <i>Delivered at Place Unloaded</i> (Livrat la destinație descărcat)	163
§7. DDP – <i>Delivered Duty Paid</i> (Livrat taxe vamale plătite).....	163
Secțiunea a 3-a. Reguli Incoterms aplicabile numai în transportul maritim și fluvial	164
§1. FAS – <i>Free Alongside Ship</i> (Liber de-a lungul vasului)	164
§2. FOB – <i>Free On Board</i> (Liber la bord)	165
§3. CFR – <i>Cost and Freight</i> (Cost și navlu).....	167
§4. CIF – <i>Cost, Insurance and Freight</i> (Cost, asigurare și navlu).....	168

Titlul VI. Soluționarea litigiilor de comerț internațional de instanțele judecătorești..... 170

Capitolul I. Competența internațională pentru soluționarea litigiilor de comerț internațional..... 170

Secțiunea 1. Considerații generale privind regulile de competență internațională pentru soluționarea litigiilor de comerț internațional.....	170
Secțiunea a 2-a. Reguli de competență internațională pentru soluționarea litigiilor de comerț internațional conform Regulamentului Bruxelles I Bis.....	172
§1. Competența instanței de la domiciliul ori sediul pârâtului	172
§2. Competența instanțelor din statul unde se află o prelungire a societății-mamă	174
§3. Regula de competență alternativă aplicabilă în materie contractuală – art. 7 alin. (1) din Regulamentul Bruxelles I Bis.....	176
§4. Alegerea instanței de către părți. Convenția atributivă de competență și prorogarea tacită de competență.....	185
§5. Prorogarea legală de competență conform art. 8 din Regulamentul Bruxelles I Bis	188
§6. Alte reguli de competență care ar putea fi incidente în litigiile de comerț internațional conform Regulamentului Bruxelles I Bis.....	190
§7. Litispendența și conexitatea internațională în Regulamentul Bruxelles I Bis	193
Secțiunea a 3-a. Competența internațională pentru soluționarea litigiilor de comerț internațional conform Codului de procedură civilă ..	195
§1. Competența instanței de la domiciliul ori sediul pârâtului	196
§2. Competența instanțelor din statul unde se află o prelungire a societății-mamă	197
§3. Regula de competență alternativă aplicabilă în materie contractuală – art. 1081 alin. (1) pct. 2 C.proc.civ.....	197

§4. Alegerea instanței de către părți. Convenția atributivă de competență și prorogarea tacită de competență	200
§5. Prorogarea legală de competență conform Codului de procedură civilă.....	201
§6. Forul de necesitate.....	202
§7. Alte reguli de competență care ar putea fi incidente în litigiile de comerț internațional conform Codului de procedură civilă.....	205
§8. Litispendența și conexitatea internațională în Codul de procedură civilă.....	206

Capitolul II. Legea aplicabilă în procesul civil internațional și reguli de procedură specifice litigiilor de comerț internațional în fața instanțelor române	207
--	------------

Capitolul III. Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine care soluționează un litigiu de comerț internațional	213
Secțiunea 1. Considerații introductive	213
Secțiunea a 2-a. Recunoașterea și executarea hotărârilor conform Regulamentului Bruxelles I Bis.....	215
§1. Motivele de refuz al recunoașterii și executării în Regulamentul Bruxelles I Bis.....	217
§2. Reguli procesuale specifice în legătură cu recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești conform Regulamentului Bruxelles I Bis.....	222
Secțiunea a 3-a. Recunoașterea și executarea hotărârilor străine conform Codului de procedură civilă	226
§1. Motivele de refuz al recunoașterii și executării în Codul de procedură civilă	226
§2. Reguli procesuale în legătură cu recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești conform Codului de procedură civilă.....	228
§3. Efectele refuzului recunoașterii sau executării hotărârii străine.....	230

Titlul VII. Soluționarea litigiilor de comerț internațional pe calea arbitrajului	231
--	------------

Capitolul I. Considerații generale privind arbitrajul comercial internațional	231
--	------------

Capitolul II. Procedura arbitrală de drept comun.....	238
--	------------

Capitolul III. Controlul instanțelor judecătorești asupra hotărârii arbitrale	244
Secțiunea 1. Acțiunea în anularea hotărârilor arbitrale.....	245
§1. Acțiunea în anularea hotărârilor arbitrale naționale	245
§2. Acțiunea în anularea hotărârilor arbitrale ICSID.....	248

Secțiunea a 2-a. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine	249
§1. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine conform Codului de procedură civilă.....	249
§2. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine conform Convenției de la New York	252
§3. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale ICSID.....	254
Bibliografie.....	257

Titlul I

Considerații generale privind dreptul comerțului internațional

Capitolul I

Introducere în dreptul comerțului internațional

1. Istoricul grec Herodot povestește cum comercianții din Cartagina practicau o formă de comerț silențios și codificat cu popoarele din nordul Africii¹. Aceștia coborau mărfurile lor din vase la țărm și apoi, urcau înapoi la bord, unde aprindeau torțe, cu scopul de a face cât mai mult fum. Băștinașii, observând fumul, veneau la țărm, studiau mărfurile, lăsau aurul pe sol pentru a plăti și se îndepărtau. Dacă aurul era într-o cantitate suficientă, comercianții îl urcau pe vas și plecau. În cazul în care comercianții considerau aurul insuficient, reaprindeau focul. Cumpărătorii se întorceau și completeau oferta inițială cu mai mult aur, pentru a corespunde așteptărilor cartaginezilor.

Această istorioară demonstrează, dacă era necesar, că popoare și civilizații diferite interacționează, încă din cele mai vechi timpuri, pentru a face comerț².

Mai mult, această poveste ne arată că activitatea de comerț internațional trebuie să se desfășoare în baza unor reguli³. În zilele noastre, aceste reguli sunt consacrate în norme juridice ce fac obiectul disciplinei intitulată *dreptul comerțului internațional*.

2. Așadar, **dreptul comerțului internațional este o ramură de drept privat care are ca obiect de reglementare ansamblul raporturilor juridice de drept privat care apar în cadrul comerțului internațional.**

3. Necesitatea unei reglementări specifice a devenit cu atât mai stringentă în contextul în care activitatea de comerț internațional s-a amplificat și dezvoltat continuu în ultimele trei decenii.

România a trecut de la o economie de tip închis, la o economie de piață, în care posibilitatea de a participa la operațiuni comerciale este ridicată la rang de libertate fundamentală⁴.

Apoi, în 2007, România a aderat la Uniunea Europeană, al cărei principal obiectiv este acela de a crea o piață unică, în care persoanele, bunurile⁵, capitalurile și

¹ M. Audit, S. Bollée, P. Callé, *Droit du commerce international et des investissements étrangers*, 2ème édition, LGDJ, Paris, 2016, p. 17.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ „Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate” – art. 45 din Constituția României.

⁵ Spre exemplu, în materia liberei circulații a mărfurilor, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede următoarele: „Între statele membre sunt interzise restricțiile

serviciile circulă liber, fără discriminări arbitrare bazate pe cetățenie, sediu, reședință sau domiciliu.

Totodată, dezvoltarea internetului, inovațiile tehnologice și îmbunătățirea transportului aerian au redus costurile comerțului și au schimbat radical modul în care comunicăm, consumăm, producem și vindem¹.

Faptul că anumite țări par a se adapta mai bine decât altele la transformări tehnologice și globalizare, arată că legiuitorul și norma juridică au un rol esențial în susținerea ajustării comerțului internațional la o lume aflată în perpetuă schimbare.

Dar înainte de a studia prevederile actuale aplicabile comerțului internațional, trebuie să decelăm trăsăturile esențiale ale raporturilor juridice de dreptul comerțului internațional (**Secțiunea 1**) și să delimităm această ramură de drept de altele cu care s-ar putea confunda (**Secțiunea a 2-a**).

Secțiunea 1. Caracteristicile raporturilor juridice de dreptul comerțului internațional

Relația socială care face obiectul de reglementare al dreptului comerțului internațional se caracterizează prin două elemente particulare: (i) elementul de internaționalitate, respectiv (ii) elementul de comercialitate.

4. Elementul de extraneitate (internaționalitate). Codul civil nu definește elementul de extraneitate, deși numeroase articole vorbesc despre reguli specifice aplicabile raporturilor juridice cu element de extraneitate².

cantitative la import, precum și orice măsuri cu efect echivalent” – art. 34 TFUE; „Între statele membre sunt interzise restricțiile cantitative la export, precum și orice măsuri cu efect echivalent” – art. 35 TFUE; „Dispozițiile articolelor 34 și 35 nu se opun interdicțiilor sau restricțiilor la import, la export sau de tranzit, justificate pe motive de morală publică, de ordine publică, de siguranță publică, de protecție a sănătății și a vieții persoanelor și a animalelor sau de conservare a plantelor, de protejare a unor bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică sau de protecție a proprietății industriale și comerciale. Cu toate acestea, interdicțiile sau restricțiile respective nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restricție disimulată în comerțul dintre statele membre” – art. 36 TFUE; „(1) Statele membre adaptează monopolurile naționale cu caracter comercial, astfel încât să se asigure excluderea oricărei discriminări între resortisanții statelor membre cu privire la condițiile de aprovizionare și comercializare. Dispozițiile prezentului articol se aplică oricărui organism prin intermediul căruia un stat membru, de jure sau de facto, direct sau indirect, controlează, conduce sau influențează în mod semnificativ importurile sau exporturile dintre statele membre. Aceste dispoziții se aplică, de asemenea, monopolurilor de stat concesionate” – art. 37 alin. (1) TFUE.

¹ Organizația Mondială a Comerțului (OMC), World Trade Report 2018. Executive summary, p. 6 (www.wto.org), ultima accesare la 20.03.2024.

² „În cazul raporturilor procesuale cu element de extraneitate, determinarea legii de procedură aplicabile se face potrivit normelor cuprinse în cartea a VII-a” – art. 28 alin. (2) C.proc.civ.; „Dispozițiile prezentei cărți se aplică proceselor de drept privat cu elemente de extraneitate în măsura în care prin tratatele internaționale la care România este parte, prin

5. Conform CJUE, „caracterul internațional al raportului juridic în cauză nu trebuie în mod necesar să rezulte din implicarea, determinată de fondul litigiului sau de domiciliul fiecăreia dintre părțile la litigiu, a mai multor state contractante (membre UE – n.n.). Implicarea unui stat contractant și a unui stat terț (non-membru UE – n.n.), de exemplu deoarece reclamantul și un pârât au domiciliul în primul stat, iar faptele în litigiu au avut loc în al doilea stat, poate conferi de asemenea caracter internațional raportului juridic în cauză”¹.

Iar art. 1 alin. (2) din Convenția de la Haga din 30 iunie 2005 privind acordurile de alegere a forului prevede că „o situație are caracter internațional cu excepția cazului în care părțile au reședința în același stat contractant, iar raporturile dintre părți, precum și toate celelalte elemente relevante ale litigiului, indiferent de situarea instanței alese, au legătură doar cu statul respectiv”.

Rezultă din cele de mai sus că elementul de extraneitate este acel aspect al raportului juridic care face ca relația socială să aibă legături cu două ordini de drept distincte². În absența sa, raportul juridic ar fi considerat unul intern.

6. Mai mult, într-o speță în care două societăți din Slovacia au inclus în contractul care se executa exclusiv în Slovacia, o clauză atributivă de competență în favoarea instanțelor din Cehia, CJUE a considerat că această clauză conduce la apariția unui element de extraneitate: „un element de extraneitate există, în plus, atunci când situația litigiului în discuție este de natură să ridice probleme referitoare la stabilirea competenței instanțelor în ordinea internațională”³.

Prin urmare, în viziunea CJUE, prin simpla voință a părților, un raport juridic pur intern poate să dobândească un caracter internațional. Interpretarea aceasta este contrară opiniilor doctrinare⁴ și jurisprudențiale⁵ majoritare care considerau internaționalitatea o

dreptul Uniunii Europene sau prin legi speciale nu se prevede altfel” – art. 1065 C.proc.civ.; „În sensul prezentului titlu, un litigiu arbitral care se desfășoară în România este socotit internațional dacă s-a născut dintr-un raport de drept privat cu element de extraneitate” – art. 1111 alin. (1) C.proc.civ.; „În cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, determinarea legii civile aplicabile se face ținându-se seama de normele de drept internațional privat cuprinse în cartea a VII-a din prezentul cod” – art. 8 C.civ.: „În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum și alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate” – art. 2557 alin. (2) C.civ.

¹ CJUE, C-399/21, *IRnova c. FLIR Systems*, 8.09.2022, pct. 28, ECLI:EU:C:2022:648.

² *L. Stark*, L'internationalité en droit international privé, teză de doctorat susținută la 28 noiembrie 2020 p. 20 și doctrina acolo citată.

³ CJUE, C-566/22, *Inkreal c. Duha reality*, 8.02.2024, pct. 22, ECLI:EU:C:2024:12.

⁴ *L. Stark*, op. cit., p. 27-28 și doctrina acolo citată.

⁵ Anterior soluției CJUE, Curtea de Casație din Franța statuase că un contract nu dobândește caracter internațional prin simpla desemnare a unei instanțe străine ca fiind competentă pentru soluționarea litigiilor decurgând din respectivul contract - Cour de Cassation, Civ. 1re, 30.09.2020, nr. 19-15.626.

noțiune obiectivă, care nu ar trebui să poată fi influențată de voința părților raportului juridic¹.

7. Elementul de extraneitate poate apărea în legătură cu orice element al raportului juridic. Astfel, poate viza subiectele raportului juridic – părțile, atunci când acestea își au sediul sau domiciliul în state diferite. Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, adoptată la Viena în 1980 („Convenția de la Viena” sau „CVIM”), prevede în art. 1 că acestea se aplică contractelor de vânzare de mărfuri între părți care își au sediul în state diferite. Tot astfel, internaționalitatea poate caracteriza obiectul raportului juridic. Serviciile vor fi prestate ori bunurile vor fi livrate într-un alt stat decât cel în care își are sediul prestatorul ori furnizorul.

Spre exemplu, reprezintă raport juridic de comerț internațional contractul de prestări servicii încheiat între un prestator german și un beneficiar francez, ce urmează a fi executat în România prin intermediul sucursalei române a prestatorului german.

8. Mai mult, elementul de internaționalitate poate fi extrinsec raportului juridic. Raportul juridic, privit în mod izolat, este unul intern, dar alte aspecte fac ca acesta să fie unul relevant pentru comerțul internațional².

Spre exemplu, această situație poate apărea în legătură cu un contract parte dintr-un grup de contracte, în cazul unor operațiuni comerciale complexe. Chiar dacă, în mod individual, un contract este intern, ar fi poate oportun să fie supus aceleiași legi precum celelalte contracte (care, prin ipoteză, au un indiscutabil caracter internațional). Astfel, întreaga operațiune va putea fi guvernată de o singură lege și, în caz de litigiu, unei singure jurisdicții, acestea putând a fi alese de către părți³.

De altfel, Principiile UNIDROIT aplicabile contractelor comerciale internaționale⁴ arată că noțiunea de contracte internaționale ar trebui să fie interpretată în sensul cel

¹ CJUE, C-566/22, *Inkreal c. Duha reality*, Concluziile AG Jean Richard de la Tour, 12.10.2023, pct. 32: „Dacă se reține (...) existența unei condiții privind caracterul internațional, nu ar fi logic să se admită că aceasta este îndeplinită a priori prin simpla voință a părților într-o situație pur internă. Altfel spus, o asemenea interpretare ar conduce la renunțarea la orice condiție privind caracterul internațional care trebuie să fie îndeplinită potrivit unor criterii obiective”.

² „Chiar presupunând că o operațiune unică, precum cea în cadrul căreia soții Maletic au rezervat și au plătit pachetul de servicii turistice pe site-ul internet al lastminute.com, poate fi descompusă în două raporturi contractuale distincte, pe de o parte, cu agenția de turism online lastminute.com și, pe de altă parte, cu organizatorul călătoriei, TUI, acest din urmă raport contractual nu poate fi calificat drept „pur intern” întrucât era indisociabil legat de primul raport contractual, fiind realizat prin intermediul agenției de turism menționate situate în alt stat membru.” – CJUE, C-478/12, *Maletic c. lastminute.com și TUI Österreich*, 14.11.2013, pct. 29, ECLI:EU:C:2013:735.

³ P. Mayer, *Réflexions sur la notion de contrat international*, în *Mélanges en l'honneur du Pierre Tercier*, Ed. Schulthess, 2008, p. 880.

⁴ Institutul internațional pentru unificarea dreptului privat (UNIDROIT) este o organizație interguvernamentală ce are ca scop examinarea modurilor prin care se poate armoniza și coordona dreptul privat al statelor și pregătirea unor reguli uniforme de drept privat.

mai larg posibil, pentru a nu exclude decât acele situații în care nu este implicat niciun element internațional¹.

9. Existența elementului de extraneitate dă naștere unui conflict de legi². Prin urmare, cititorul acestui curs trebuie să aibă cunoștințe despre mecanismele dreptului internațional privat. Pe tărâmul comerțului internațional, ca frecvență și sferă de cuprindere, cele mai des întâlnite sunt contractele comerciale internaționale. Prin urmare, principalul instrument de drept internațional privat utilizat pentru a identifica legea aplicabilă este Regulamentul (CE) nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale (Roma I).

În continuare, vom opera, de principiu, cu premisa că norma conflictuală a trimis la legea română, astfel încât aceasta va da normele materiale ce soluționează raportul juridic. Sau, altfel spus, în cadrul acestei discipline studiem normele materiale care vor governa raporturile juridice de comerț internațional atunci când norma conflictuală trimite, pe fond, la legea română.

10. Elementul de comercialitate. Un raport juridic este comercial sau nu în funcție de calificarea pe care *lex causae* o dă raportului juridic. Așa cum am văzut anterior, dat fiind elementul de extraneitate, este necesar să efectuăm un raționament conflictual.

Atunci când *lex causae* este legea română, comercialitatea se referă la faptul că raportul juridic se desfășoară fie între profesioniști, fie între un profesionist acționând în derularea activității sale profesionale și un alt subiect de drept civil.

Conform art. 3 alin. (2) C.civ., sunt considerați profesioniști toți cei care exploatează o întreprindere. Iar conform art. 3 alin. (3) C.civ.: „*Constituie exploatarea unei întreprinderi exercitarea sistematică, de către una sau mai multe persoane, a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii, indiferent dacă are sau nu un scop lucrativ*”.

Totodată, trebuie avute în vedere prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil: „*Noțiunea «profesionist» prevăzută la art. 3 din Codul civil include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, astfel cum aceste noțiuni sunt prevăzute de lege, la data intrării în vigoare a Codului civil*”.

11. Consecința caracterizării unui raport ca fiind comercial, cu element de extraneitate, constă în aplicarea izvoarelor juridice specifice dreptului comerțului internațional.

¹ Principiile UNIDROIT aplicabile contractelor comerciale internaționale, Traducere de M. Ene și L. Oprea, Ed. Minerva, 2004, p. 2.

² I. Filipescu, A. Filipescu, *Tratat de drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 20 și urm.; C.P. Buglea, *Drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2013, p. 8-9; D. Lupașcu, D. Ungureanu, *Drept internațional privat*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 32-33.

Spre exemplu, un contract de vânzare încheiat între un vânzător - profesionist român și un cumpărător – profesionist polonez, având ca obiect vânzarea a 100 tone de grâu, va fi guvernate, pe fond, de Convenția de la Viena privind vânzarea internațională de mărfuri.

Să ne imaginăm că același contract ar fi încheiat între doi neprofesioniști provenind din state diferite. Într-o atare situație, raportul juridic ar avea element de extraneitate, dar i-ar lipsi elementul de comercialitate, astfel încât nu s-ar aplica un izvor de drept specific comerțului internațional.

Secțiunea a 2-a. Delimitarea între dreptul comerțului internațional și alte ramuri de drept

12. În primul rând, dreptul comerțului internațional nu trebuie confundat cu **dreptul internațional privat**, în ciuda legăturii strânse dintre cele două discipline.

Dreptul internațional privat este un drept conflictual, în timp ce dreptul comerțului internațional este un drept material. Dreptul internațional privat arată legea aplicabilă oricărui raport de drept privat, în timp ce dreptul comerțului internațional reglementează pe fond raporturile juridice care apar în domeniul comerțului internațional.

Practic, așa cum am văzut mai sus, instanța efectuează un raționament specific dreptului internațional privat ori de câte ori este investită cu un raport juridic cu element de extraneitate. Ulterior identificării *lex causae*, instanța va studia conținutul legii aplicabile pe fond, iar în măsura în care raportul juridic este considerat a fi unul comercial, vor deveni incidente normele specifice de dreptul comerțului internațional.

13. Dreptul comerțului internațional și **dreptul comercial intern** se află într-o strânsă legătură. Aceste ramuri reglementează raporturi patrimoniale ce prezintă un element de comercialitate.

Dacă raportul juridic comercial nu are element de extraneitate, atunci va fi guvernat exclusiv de normele din dreptul comercial intern.

Dacă raportul juridic comercial are element de extraneitate, atunci vor fi incidente, cu prioritate, prevederile de dreptul comerțului internațional. Iar, în subsidiar, ori de câte ori nu există o normă juridică specifică de comerț internațional, se vor aplica dispozițiile de drept comercial intern din *lex causae*.

Cu alte cuvinte, dreptul comerțului internațional apare ca un drept special față de dreptul comercial intern, care rămâne *ius commune* în domeniul comerțului internațional¹.

14. Dreptul comerțului internațional nu trebuie confundat nici cu ramura **dreptului internațional public**.

¹ D.A. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional. Partea generală*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 107.